

EUROOPAN YHTEISÖJEN KOMISSIO

Bryssel 25.1.2006
KOM(2006) 25 lopullinen

KOMISSION TIEDONANTO EUROOPAN PARLAMENTILLE JA NEUVOSTOLLE

Tuleviin rahoitusnäkyymiin (2007–2013) sisältyvä teollisuusmaiden ja muiden korkean tulotason maiden kanssa tehtävän yhteistyön temaattinen ohjelma

SISÄLLYSLUETTELO

1.	Johdanto	3
2.	Tausta	3
2.1.	Soveltamisala	3
2.2.	Temaattisen ohjelman perusteet.....	4
2.3.	Politiikan ja yhteistyön nykykehys ja aiemmat kokemukset	5
2.3.1.	EU:n ulkopuoliset OECD-maat.....	5
2.3.2.	Vasta teollistuneet Aasian maat ja alueet.....	7
2.3.3.	Persianlahden yhteistyöneuvoston maat	7
3.	Temaattisen ohjelman pääpiirteet	8
3.1.	Yleistavoite	8
3.2.	Eriyistavoitteet	8
3.3.	Pääasialliset painopistealueet	9
3.4.	Ohjelmasuunnittelun periaatteet.....	11
	LIITTEET.....	13

KOMISSION TIEDONANTO EUROOPAN PARLAMENTILLE JA NEUVOSTOLLE

Tuleviin rahoitusnäkyymiin (2007–2013) sisältyvä teollisuusmaiden ja muiden korkean tulotason maiden kanssa tehtävän yhteistyön temaattinen ohjelma

1. JOHDANTO

Järkeistääkseen ja yksinkertaistaakseen yhteisön ulkoisia toimia säätelevää nykyistä oikeudellista kehystä Euroopan komissio on ehdottanut vuosien 2007–2013 rahoitusnäkyemien yhteydessä uutta kuuden rahoitusvälineen muodostamaa kokonaisuutta. Välineistä kolme (humanitaarinen apu, vakautus ja makrotaloudellinen rahoitusapu) ovat luonteeltaan horisontaalisia ja niitä käytetään erityisiin tarpeisiin ja erityisissä olosuhteissa. Kolme muuta välinettä (liittymistä valmisteleva tuki, Euroopan naapuruuspoliittinen kumppanuus sekä kehitysyhteistyö ja taloudellinen yhteistyö) on tarkoitettu tiettyjen politiikkojen täytäntöönpanoa varten ja niillä on määrätty maantieteellinen soveltamisala. Kyseisistä välineistä annettavat säädökset muodostavat tulevaisuudessa oikeusperustan yhteisön varojen käytölle tuettaessa yhteisön ulkopuolisten maiden kanssa tehtävän yhteistyön ohjelmia, temaattiset ohjelmat mukaan luettuina, ja ne korvaavat nyt voimassa olevat eri aihealoja koskevat asetukset.

Temaattiset ohjelmat tuovat selvää lisäarvoa ja ne täydentävät maantieteellisiä ohjelmia, jotka ovat edelleen yhteisön sen ulkopuolisten maiden kanssa tekemän yhteistyön pääasiallinen toimintakehys.

Komissio on sitoutunut avaamaan keskustelun Euroopan parlamentin ja neuvoston kanssa kunkin temaattisen ohjelman soveltamisalasta, tavoitteista ja painopisteistä antamalla niille ohjelmista viralliset tiedonannot¹. Keskustelujen tuloksena saadaan poliittiset suuntaviivat ohjelmasuunnittelun seuraavia vaiheita varten, ja tarkoitus on muun muassa laatia temaattiset strategia-asiakirjat edellä mainittuja rahoitusvälineitä koskevien säännösten mukaisesti.

2. TAUSTA

2.1. Soveltamisala

EU on viimeisten kymmenen vuoden ajan jatkuvasti tiivistänyt kahdenvälisiä suhteitaan useisiin teollisuusmaihin ja vasta teollistuneisiin maihin eri puolilla maailmaa, pääasiassa Pohjois-Amerikassa, Itä-Aasiassa ja Australaasiassa mutta myös Kaakkois-Aasiassa ja Persianlahdella. Suunnitellussa teollisuusmaiden ja muiden korkean tulotason maiden kanssa tehtävän yhteistyön temaattisessa ohjelmassa (*Thematic Programme for cooperation with Industrialised Countries*, TPIC), jäljempänä 'temaattinen ohjelma', vahvistetaan kehys yhteistyön ja toiminnan

¹ Ks. komission tiedonanto neuvostolle ja Euroopan parlamentille *Tulevien rahoitusnäkyemien 2007–2013 yhteydessä temaattisina ohjelmina toteutettavat ulkoiset toimet* [KOM(2005) 324 lopullinen], 3.8.2005.

laajentamiseksi ja syventämiseksi näiden maantieteelliseltä sijainniltaan, rakenteeltaan ja kooltaan erilaisten teollisuusmaiden ja alueiden kanssa, jotka ovat sitoutuneet kehittämään kahdenvälisiä suhteitaan EU:hun. EU:n ja näiden maiden välistä yhteistyötä ohjaavat pääasiassa EU:n omat poliittiset tavoitteet – joskin näihin tavoitteisiin pyrittäessä saadaan etuja kaikille.

Suunnitellun kehitysyhteistyön ja taloudellisen yhteistyön rahoitusvälineen² avulla toteutettavan temaattisen ohjelman pääpainopiste on niissä kumppanimaissa, joilla on samanlaiset poliittiset, taloudelliset ja institutionaaliset rakenteet ja arvot kuin EU:lla ja jotka ovat kahdenvälisesti tärkeitä EU:n poliittisia ja kauppakumppaneita sekä monenvälisesti ja maailmanlaajuisessa hallinnossa merkittäviä tekijöitä. Ohjelma kohdistetaan kuitenkin myös muille vasta teollistuneille maille ja alueille, jotka ovat unionille strategisesti kiinnostavia sen poliittisten ja taloudellisten yhteyksien ja vaikutusvallan edistämisen kannalta.

Tästä syystä temaattinen ohjelma kattaa maantieteellisesti seuraavat maat:

- (1) Keskeiset EU:n ulkopuoliset OECD-maat³: Yhdysvallat, Japani, Kanada, Korean tasavalta, Australia ja Uusi-Seelanti;
- (2) Eräät Aasian teollisuusmaat ja alueet, jotka eivät kuulu OECD:n kehitysapukomitean (DAC)⁴ luetteloon virallisen kehitysavun saajista: Singapore, Hongkong, Macao, Brunei ja Kiinan Taipei;
- (3) Persianlahden yhteistyöneuvoston maat, jotka eivät kuulu DAC:n luetteloon virallisen kehitysavun saajista: Kuwait, Qatar, Yhdistyneet Arabiemiirikunnat, Bahrain ja Saudi-Arabia⁵.

Tulevaisuudessa temaattisen ohjelman maantieteellistä peittoa voidaan ajatella laajennettavan, jos ja kun kehitysyhteistyön ja taloudellisen yhteistyön rahoitusvälineen soveltamisalaan kuuluvia maita tai alueita poistetaan DAC:n virallisen kehitysavun saajien luettelosta. Ohjelmaan varattuja määrärahoja tarkistetaan tämän mukaisesti.

2.2. Temaattisen ohjelman perusteet

Suhteet ja niihin liittyvät yhteistyöohjelmat temaattisen ohjelman maiden kanssa ovat kehittyneet eri vauhtia, niillä on eri oikeusperustoja ja erilaisia poliittisia

² Komission ehdotus Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi kehitysyhteistyön ja taloudellisen yhteistyön rahoitusvälineen perustamisesta [KOM(2004) 629 lopullinen], 29.9.2004.

³ Maat, jotka nyt kuuluvat Euroopan unionin ja Pohjois-Amerikan, Kaukoidän ja Australaasian teollisuusmaiden välistä yhteistyötä ja kaupallisia suhteita edistävien hankkeiden täytäntöönpanosta sekä asetuksen (EY) N:o 1035/1999 kumoamisesta 26 päivänä helmikuuta 2001 annetun neuvoston asetuksen (EY) N:o 382/2001 soveltamisalaan.

⁴ Kehitysapukomitea on pääasiallinen elin, jonka kautta OECD hoitaa yhteistyöasioita kehitysmaiden kanssa.

⁵ Saudi-Arabia todennäköisesti poistetaan DAC:n ylemmän keskitulotason kehitysmaiden luettelosta vuoteen 2008 mennessä. Tähän kolmanteen ryhmään voidaan lisätä Oman sikäli, kuin se on mahdollista kehitysyhteistyön ja taloudellisen yhteistyön rahoitusvälinettä koskevien säännösten mukaan.

viitekehyksiä⁶, jotka johtuvat mm. kyseisten maiden erilaisuudesta koon, kulttuurin, väestön sekä niiden ja EU:n kahdenvälisen talousyhteyksien ja kaupan suhteen.

Teollisuusmaiden kanssa ei laadita kahdenvälisiä maakohtaisia strategioita ja maaohjelmia. Niiden kanssa tehtävän yhteistyön temaattiseen ohjelmaan kuuluvien yhteistyöaloitteiden määrittäjinä ovat yhteiset poliittiset tavoitteet ja yhteistyötavoitteet, jotka vahvistetaan Euroopan unionin ja kumppanimaiden suhteita ohjaavissa erilaisissa kahdenvälisissä välineissä (kuten puitesopimukset, yhteistyösopimukset, poliittiset julistukset, yhteistyöohjelmat ja toimintasuunnitelmat⁷). Näillä aloitteilla kuitenkin pyritään täydentämään ja vahvistamaan hallitusten välistä vuoropuhelua EU:n ja kyseisten maiden välillä eri toimijoiden monia erilaisia poliittisia kysymyksiä koskevan riippumattoman yhteistyön avulla. Rahoitustuki teollisuusmaiden yhteistyössä keskitetään pääosin EU:n ja kumppanimaiden talous- ja yhteiskuntaelämän toimijoiden ja muiden yksityis- ja julkisoikeudellisten tahojen käynnistämien aloitteiden ja niiden välisen toiminnan stimuloimiseen siten, että kahdenväliset suhteet vahvistuvat.

Tämäntyyppistä yhteistyötä EU:n ja temaattisen ohjelman kumppanimaiden välillä ei voitaisi hoitaa asianmukaisesti maantieteellisillä ohjelmilla⁸ kehitysyhteistyön ja taloudellisen yhteistyön rahoitusvälineen tarkoituksen mukaisesti. Tästä syystä tarvitaan temaattinen ohjelma, jonka tarkoituksena on kehittää yhteistoiminnallisia aloitteita EU:n strategiaan tavoitteisiin perustuvia tehtäviä varten. Järjestämällä erilaiset kahdenväliset yhteistyöaloitteet yhteen viitekehykseen saadaan mittakaavaetuja, yhteisvaikutuksia ja lisää tehokkuutta ja näkyvyyttä. Tämä on sikäli vieläkin todennäköisempää, että jotkut näistä aloitteista voivat olla alueellisia.

2.3. Poliitiikan ja yhteistyön nykykehys ja aiemmat kokemukset

Kahdenvälistä yhteistyötä temaattisen ohjelman kohdemaiden ja -alueiden kanssa on aiemmin ohjailtu monilla erilaisilla välineillä, jotka joko ovat oikeudellisesti sitovia tai eivät (ks. liite 1). Jäljempänä esitellään pääasiallisia saavutuksia ja suuntaviivoja tässä kehyksessä.

2.3.1. EU:n ulkopuoliset OECD-maat

Yhdysvaltojen, Kanadan, Japanin, Korean tasavallan, Australian ja Uuden-Seelannin kanssa tehtävän yhteistyön kulmakiven tähän mennessä ja vastaisuudessakin muodostavat neuvoston asetuksen (EY) N:o 382/2001 mukaisesti kaudella 2001–2006 käynnistetyt aloitteet. Ne heijastavat kahdenvälisissä eri välineissä vahvistettuja yhteistyöohjelmia. Tämä institutionaalinen rakenne on muodostanut kehyksen, jossa on kehitetty hankkeita EU:n ja kyseisten maiden poliittisten ja taloudellisten suhteiden tukemiseksi ja elävöittämiseksi. Sen avulla on myös hyödyllisellä tavalla täydennetty kahdenvälisiä erityisjärjestelyjä yhteisön ja joidenkin näiden maiden välillä esimerkiksi koulutuksen sekä tieteen ja teknologian aloilla.

⁶ Ks. liite 1.

⁷ Ks. liite 1.

⁸ Nämä ovat pääosin ulkoisen avun ohjelmia, joista on sovittu yhdessä kumppanimaiden kanssa ja jotka keskittyvät niiden kehitystarpeisiin.

Neuvoston asetus (EY) N:o 382/2001 kattaa kaksi perusteemaa: a) usean alan kahdenvälisen yhteistyön lujittamiseen kumppanimaiden kanssa tarkoitettujen hankkeiden kehittäminen ja b) kauppasuhteiden kehittäminen keskittyen yksinomaan Japaniin ja Koreaan.

Yhteistyön osalta toteutetuista aloitteista tärkeimpiä ovat olleet:

- 27 EU-keskuksen verkoston⁹ perustaminen yliopistoihin kuudessa kumppanimaassa ja verkoston kehittäminen. Keskusten tehtävänä on lisätä kumppanimaissa tietämystä Euroopan unionista, sen toimielimistä, historiasta, taloudesta ja politiikoista.
- uuden transatlanttisen toimintaohjelman mukaisen EU:n ja Yhdysvaltojen välisen poliittisen vuoropuhelun, EU:n ja Yhdysvaltojen transatlanttisen talouden yhdentymisen ja kasvun lisäämiseen tähtäävän aloitteen sekä Kanadan kanssa tehdyn kauppaa ja investointeja edistävän TIEA-sopimuksen tukeminen;
- sellaisten toimien kehittäminen, joilla kannustetaan eri asiantuntijaryhmien ja organisaatioiden tekemän toimintapoliittisen tutkimustyön ja keskustelun kehittämistä Yhdysvalloissa ja Kanadassa;
- henkilötason yhteyksien lujittaminen esim. transatlanttisen kansalaisyhteiskuntien vuoropuhelun, EU:n ja Japanin välisen henkilötason yhteyksien teemavuoden tai Australian ja Uuden-Seelannin kanssa korkeakoulutuksen alalla toteutettavien pilottihankkeiden tukemisen avulla. Yhdysvaltojen ja Japanin kanssa on myös tehty onnistuneesti yhteistyötä työllisyyden ja sosiaalipolitiikan alalla keskittyen väestöpoliittisiin suuntauksiin, vammaiskysymyksiin, tasavertaisiin mahdollisuuksiin sekä terveys- ja turvallisuusasioihin.

Kauppasuhteiden edistämisessä tavoitteena on helpottaa EU:n yritysten markkinoille pääsyä ja niiden liiketoiminnan tehostamista Japanissa ja Koreassa, mihin on pyritty kahdella pääohjelmalla:

- Henkilöresurssien kehittämiseen tähtäävä ETP-ohjelma (*Executive Training Programme*) Japanissa ja Koreassa. Sen tarkoituksena on auttaa EU:n yrityksiä kehittämään johtajistonsa Japanin ja Korean tuntemusta kielikurssien ja liikelämän alan koulutuksen avulla. Tähän mennessä lähes 1 000 eurooppalaista johtajaa on osallistunut tähän ohjelmaan.
- EU:n *Gateway to Japan* -kampanja, joka on kaupallinen ohjelma, jolla pyritään auttamaan EU:n pk-yrityksiä niin, että ne voivat kehittää liiketoimintaansa ja lisäämään myyntiään Japanin markkinoilla kauppavaltuuskuntien täsmävierailujen avulla. Nykyisen kampanjan tavoitteena on saada noin 1 000 pk-yritystä EU:sta Japanin markkinoille vuosina 2002–2006.

Molemmat ohjelmat on laajennettu koskemaan uusia jäsenvaltioita.

⁹ Keskuksia on Yhdysvalloissa 15, Kanadassa 5, Australiassa 1, Uudessa-Seelannissa 1 ja Japanissa 2. EU-keskusten verkostoa laajennetaan parhaillaan Australiassa (2 uutta keskusta), järkipäristetään Yhdysvalloissa ja sitä ollaan levittämässä Koreaan (1 keskus).

Yhteistyöstä ja kaupallisesta toiminnasta yleisesti tehtiin vuonna 2004 ulkoinen arvio¹⁰, jonka mukaan nämä aloitteet ovat tarkoituksenmukaisia, tehokkaita ja vaikutuksiltaan myönteisiä, ja niiden jatkamista ja tehostamista suositeltiin.

2.3.2. *Vasta teollistuneet Aasian maat ja alueet*

Temaattinen ohjelma kattaa myös seuraavat vasta teollistuneet Aasian maat ja alueet, joiden kanssa EU on sitoutunut pitkän aikavälin suhteisiin: Brunei, Hongkong, Macao, Singapore ja Kiinan Taipei. Ohjelma mahdollistaa sellaisiin näiden maiden kanssa tehtävän yhteistyön tarpeisiin vastaamisen, joita ei aiemmin voitu sisällyttää Aasiaa ja Latinalaista Amerikkaa koskevan asetuksen (ALA-asetus)¹¹ soveltamisalaan, koska kyseisessä säädöksessä keskitytään kehitysmaihin.

Hongkongin kanssa ei ole mitään kahdenvälistä erityissopimusta. Vuonna 1997, ennen Hongkongin siirtymistä Kiinalle erityishallintoalueena ”yksi maa, kaksi järjestelmää” -periaatetta noudattaen, EU kuitenkin esitti tiedonannossa *Euroopan unioni ja Hongkong: vuodesta 1997 eteenpäin* aikomuksensa ylläpitää suhteita tähän alueeseen. Siitä lähtien komissio sitoutui ylläpitämään elinvoimaista ja toimivaa suhdetta Hongkongin erityishallintoalueeseen ja etsimään tapoja, joilla kauppainvestointien ja yhteistyösuhteiden perusteita voidaan vakiinnuttaa.

EU on sitoutunut edistämään kahdenvälistä kauppaa ja taloussuhteita sekä lisäämään Macaon tunnettuutta koulutus- ja kulttuurivaihdon keskuksena.

Suhteet Kiinan Taipeihin perustuvat ”yksi Kiina -politiikan” kunnioittamiseen. Diplomaattisia tai poliittisia suhteita ei ole, mutta yhteydet ovat tiiviit talouden, kaupan, tieteen ja teknologian, standardien ja normien aloilla sekä monilla muilla aloilla.

EY–ASEAN-sopimus toimii kaupan, taloudelliseen yhteistyöhön ja kehitykseen keskittyvän, Brunein ja Singaporen kanssa käytävän institutionaalisen vuoropuhelun kehyksenä. EU pyrkii luomaan Singaporen kanssa suhteet, jotka perustuvat ajankohtaiseen ja monenlaisia kysymyksiä kattavaan poliittiseen toimintaohjelmaan. Tähän pyritään mm. uudella kahdenvälisellä yhteistyö- ja kumppanuussopimuksella, josta neuvotellaan parhaillaan. Sopimus kuvastaa Singaporen merkittävää asemaa EU:n ja Kaakkois-Aasian suhteissa kaupan, liike-elämän, koulutuksen ja tutkimuksen aloilla.

2.3.3. *Persianlahden yhteistyöneuvoston maat*

Temaattinen ohjelma koskee lisäksi Persianlahden yhteistyöneuvoston maita, jotka aiemmin kuuluivat ALA-asetuksen (ks. edellä) soveltamisalaan. Ohjelmassa ovat siis

¹⁰ *Evaluation of the Executive training programme and the third Gateway to Japan Campaign*, JITEX Expertise Technologique et Stratégique, 23.7.2004; *Evaluation of the establishment and development of EU Centres*, The Evaluation Partnership, syyskuu 2004.

¹¹ Neuvoston asetus (ETY) N:o 443/92, annettu 25 päivänä helmikuuta 1992, rahoitusavusta ja teknisestä avusta Aasian ja Latinalaisen Amerikan kehitysmaille sekä taloudellisesta yhteistyöstä näiden maiden kanssa. Macao kuului aiemmin ALA-asetuksen mukaisesti rahoitettujen yhteistyötoimien piiriin, muttei voi enää saada tällaista tukea.

mukana myös Kuwait, Qatar, Yhdistyneet Arabiemiirikunnat, Bahrain ja Saudi-Arabia¹².

EU:n suhteita Saudi-Arabiaan, Bahrainiin, Kuwaitiin, Omaniin, Qatariin ja Yhdistyneisiin Arabiemiirikuntiin säätelee Euroopan yhteisön ja Persianlahden yhteistyöneuvoston (GCC) välinen yhteistyösopimus vuodelta 1989.

Euroopan unioni pyrkii lisäämään yhteistyötoimia talous- ja yhteiskuntaelämän sekä siviiliyhteiskunnan toimijoiden välillä EU:ssa ja GCC-maissa osana Välimeren ja Lähi-idän strategista kumppanuutta, joka hyväksyttiin Eurooppa-neuvostossa kesäkuussa 2004. Tästä syystä EU:n tarkoituksena on lisätä yhteistyötä tietyillä keskeisillä aloilla, jotta suhteen strateginen luonne tulee selvemmin esiin ja EU:n etuja alueella voidaan ajaa paremmin.

GCC muodostaa tällä hetkellä EU:n viidenneksi laajimmat vientimarkkinat. Persianlahdelta laivattavien valtavien polttoainemäärien vuoksi (69 prosenttia EU:n kokonaistuonnista GCC-maista) GCC on EU:n neljänneksitoista suurin tuontilähde.

Komission ja GCC:n yhteistyössä keskitytään energia- ja talousasioihin. Energia-alan asiantuntijat käyvät energiakysymyksistä säännöllistä vuoropuhelua, jonka tuloksena on järjestetty seminaareja, työpajoja ja kansainvälisiä konferensseja. Lisäksi vuonna 2003 käynnistettiin taloudellisen vuoropuhelun tapaamiset, joiden tarkoituksena on helpottaa vuoropuhelua ja lisätä ymmärtämystä molempia kiinnostavilla aloilla. Vuoropuhelun on määrä olla foorumi taitotiedon ja parhaiden käytäntöjen vaihtamiseksi alueelliseen yhdentymiseen liittyvissä asioissa (esim. tulliliitto, talous- ja rahaliitto sekä kilpailulainsäädäntö) sekä muilla molempia kiinnostavilla aloilla (esim. Irak).

3. TEMAATTISEN OHJELMAN PÄÄPIIRTEET

3.1. Yleistavoite

Temaattisen ohjelman yleistavoitteena on luoda johdonmukainen kehys Euroopan unionin ja kumppanimaiden suhteiden kehittämiseksi ja unionin strategisten etujen edistämiseksi näissä maissa. Poliittisen vuoropuhelun ja taloudellisen vuorovaikutuksen tukeminen ja elävöittäminen näiden kumppanimaiden kanssa käytännöllisillä yhteistyötoimilla auttaa laajentamaan ja syventämään kahdenvälisiä ja alueellisia suhteita ja tekee EU:sta arvostetumman, paremmin ymmärretyin ja halutun toimijan kansainvälisessä politiikassa.

3.2. Erityistavoitteet

Temaattisen ohjelman erityistavoitteet ovat seuraavat:

- EU:n ja kumppanimaiden toimijoiden välisten yhteistoiminnallisten hankkeiden, yhteistyöyhteyksien, taloudellisten kumppanuuksien, henkilötason yhteyksien ja yhteisyritysten edistäminen;

¹² Luonteeltaan alueellisissa toimissa mukana voi olla myös Oman.

- poliittisen vuoropuhelun kehittämisen ja asiantuntijuuden levittämisen edistäminen politiikan, talouden ja yhteiskuntaelämän kumppanien kesken sekä muiden kansalaisyhteiskunnan ja valtiosta riippumattomien toimijoiden kesken kutakin kumppanimaata koskevien yleistavoitteiden mukaisesti;
- EU:ta koskevan tietämyksen lisääminen (sen instituutiot, politiikat, kannat maailmalaajuisiin haasteisiin sekä sen taloudellinen, sosiaalinen ja poliittinen yhdentymisprosessi siihen liittyvine ulkosuhdevaikutuksineen) kaikkien osapuolten keskuudessa kumppanimaissa, mm. mielipiteenmuokkaajien, päätöksentekijöiden ja poliittisten päättäjien, yritysmaailman ja ammatillisten järjestöjen, ammattiliittojen, kuluttajajärjestöjen, ympäristöryhmien, poliittisten puolueiden, tiedotusvälineiden, tiedemaailman ja muiden vaikuttajien keskuudessa;
- vaikuttaminen positiivisesti yksilöiden sekä julkisten ja yksityisten organisaatioiden käsityksiin EU:sta kumppanimaissa ja näiden kannustaminen sitoutumiseen yhteisön politiikan kansainvälisten tavoitteiden tukemiseen EU:n kanssa;
- kahdenvälisen kaupan, investointien ja tulliyhteistyön lisääminen EU:n ja kumppanimaiden välillä sekä yhteistoiminnan edistäminen globalisaation sosiaalisen ulottuvuuden ja ympäristöulottuvuuden vahvistamiseksi.

Näihin tavoitteisiin voidaan tarvittaessa pyrkiä alueellisella lähestymistavalla alueellisen yhteistyön edistämiseksi.

3.3. Pääasialliset painopistealueet

Merkittävien vaikutusten saamiseksi edellä mainittuihin tavoitteisiin päästään keskittymällä vain muutamaaan painopistealueeseen. Olosuhteista ja mahdollisuuksista riippuen toiminta suunnitellaan ja pannaan täytäntöön maakohtaisina, alueellisina tai alakohtaisina aloitteina. Komissio pyrkii varmistamaan johdonmukaisuuden eri maissa tuettavissa toimissa kuten aiemminkin EU:n ulkopuolisten OECD-maiden kanssa tehtävän yhteistyön yhteydessä.

Edellä esiteltujen tavoitteiden osalta temaattisen ohjelman painopistealueiksi on ehdotettu seuraavia:

- **Valtioiden välisten suhteiden** hoito erityisesti i) konsolidoimalla ja laajentamalla nykyistä EU-keskusten verkostoa osaamiskeskuksina ja perustamalla uusia EU-keskuksia kumppanimaihin, joissa sellaisia ei vielä ole, sekä toteuttamalla toimenpiteitä EU-keskusten välisen verkottumisen edistämiseksi; ii) sellaisten toimien kehittäminen, joilla kannustetaan eri asiantuntijaryhmien ja organisaatioiden tekemään toimintapoliittiseen tutkimustyöhön ja keskusteluun EU:n ja kumppanimaiden kahdenvälisen suhteiden kehittämistä koskevista aiheista.
- **Taloukumppanuuksien, yritys yhteistyön sekä tieteen ja teknologian alan yhteistyön edistäminen.** Tavoitteisiin päästään mm. auttamalla EU:n yrityksiä parantamaan valmiuttaan toimia tehokkaammin ottamalla huomioon kumppanimaiden markkinoiden ja liiketoimintaympäristön erityispiirteet. Tähän liittyviä nykyisiä ohjelmia tai aloitteita, joiden elinkaari ulottuu vuotta 2006

kauemmaksi, olisi jatkettava (esim. ETP-ohjelma Japanissa ja Koreassa) tai niitä olisi tarpeen mukaan muokattava (esim. *Gateway to Japan* -kampanja). Tässä painopistealueessa pohditaan mahdollisuutta laajentaa Eurotiedonvälityskeskusten (EICC) verkostot valittuihin temaattisen ohjelman kumppanimaihin keinona edistää liike-elämän yhteyksiä samoin kuin muita toimenpiteitä kumppanimaiden kanssa toteutettavien talousaloitteiden tukemiseksi. Koska suurin osa temaattisen ohjelman maista on lisäksi keskittynyt innovaatioon ja kilpailukykyyn ja pyrkii kehittämään osaamistaloutta, tiede- ja tutkimusyhteistyön edistäminen olisi erittäin arvokasta ja yhteisen edun mukaista. Vaikka Temaattisen ohjelman tarkoituksena ei olekaan T&K-hankkeiden rahoittaminen, siitä voitaisiin tukea toimia, joilla lisätään ja helpotetaan vuorovaikutusta tutkimusyhteisöjen välillä EU:ssa ja kumppanimaissa sekä niiden pääsyä osalliseksi 7. puiteohjelman rahoituksesta.

- **Henkilöiden väliset yhteydet, koulutusyhteistyön kehittäminen mukaan luettuna**, niiden kumppanimaiden kanssa, joiden kanssa ei ole tehty kahdenvälistä koulutusyhteistyösopimusta¹³. Jotkin temaattisen ohjelman maista ovat koulutuksen sekä ammattikoulutuspolitiikan ja -järjestelmien edelläkävijöitä, ja niissä toimii maailman huippuluokan korkeakoululaitoksia. Tästä syystä niillä on todellista potentiaalia dynaamiseen ja molempia hyödyttävään yhteistyöhön koulutuksen ja työharjoittelun alalla. Tältä osin olisi selvitettävä mahdollisuutta alueelliseen Aasian ja Tyynen valtameren alueen korkeakoulutuksen yhteistyöaloitteeseen, joka muodostaisi yhtenäisen kehyksen kahdenväliselle, alueelliselle ja tarvittaessa monenväliselle yhteistyölle EU:n ja alueen kumppanimaiden välillä. Tällä pyrittäisiin opetusohjelmien kehittämiseen yhdessä sekä opiskelijavaihtoon ja tiedekuntien väliseen vaihtoon EU:n toimielinten ja kumppanimaiden toimielinten välillä edistäen näin vuoropuhelua koulutuspolitiikoista sekä muita korkeakoulutuksen erityisaloitteita. Yhden yhteistyökehyksen lisäksi voidaan tarkastella mahdollisuuksia koulutusalan yhteistyöhön lisäämällä pääsyä Erasmus Mundus -ohjelmaan esimerkiksi avaamalla Erasmus Mundukseen ”Aasian ikkuna”, joka laajennettaisiin Itä-Aasiaan, Kaakkois-Aasiaan ja Australaasiaan, sekä avaamalla ”transatlanttinen ikkuna”. Tällaisen yhteistyön tavoitteena olisi lisätä kumppanimaista tulevien opiskelijoiden ja yliopistoedustajien määrää Erasmus Mundus Masters -kursseilla. Komissio voi käynnistää keskustelut asiasta kiinnostuneiden kumppanimaiden kanssa sopiakseen menettelyistä ja tutkiakseen niiden kanssa mahdollisuuksia saada kumppanimaista vastaavanlaiset rahoitusosuudet, jotta EU:n investoinnista saataisiin moninkertainen hyöty.
- **Vuoropuhelut:** toimintapolitiikasta hallitusten tasolla käytävän virallisen vuoropuhelun täydentämiseksi temaattinen ohjelma tarjoaa mahdollisuuden tukea vuoropuhelua sidosryhmien kanssa ja niiden välillä aloilla, jotka ovat kyseisen kumppanimaan kanssa tehtävän yhteistyön kannalta strategisesti tärkeitä, esimerkiksi liike-elämä, kuluttajat, ympäristö, energia ja liikenne, työllisyys, sosiaalipolitiikka ja tasavertaiset mahdollisuudet, tiedotusvälineet (myös audiovisuaalinen ala) jne., sekä toimia, joilla helpotetaan tiedonvaihtoa ja parhaiden käytäntöjen vaihtoa sääntely-yhteistyön alalla. Tähän voi sisältyä myös erityisiä vierailijaohjelmia, joissa keskitytään tiettyihin kohderyhmiin (esim.

¹³ Tähän mennessä sopimukset on tehty ainoastaan Yhdysvaltojen ja Kanadan kanssa.

viestintäalan ammattilaiset, sääntelyviranomaiset, työmarkkinaosapuolet ja muut asiantuntijat).

- **Tiedotus** kohdennetuilla toimilla ja tapahtumilla kumppanimaissa kiinnostuksen herättämiseksi Eurooppaa ja EU:ta kohtaan sekä Euroopan unionin näkyvyyden lisäämiseksi kumppanimaissa. Näin voidaan lisäksi auttaa yleisöä ymmärtämään, mikä EU on ja mitä se tekee, lisätä tietoisuutta EU:n politiikoista ja toimielimistä sekä EU:n asemasta kansainvälisenä toimijana taloudessa ja politiikassa sekä edistää tiettyjä nykyisiä tai tulevia yhteistyötavoitteita.

Edellä mainittujen yhteistyön pääalojen lisäksi temaattisen ohjelman olisi lisäksi oltava riittävän joustava kehys, jotta siinä voidaan käsitellä ja tukea maakohtaisia yhteistyöaloja tai uusia yhteistyöaloja, joita mahdollisesti kehitetään tulevaisuudessa.

3.4. Ohjelmasuunnittelun periaatteet

Komissio päättää neljän vuoden (2007–2010) ja sen jälkeen kolmen vuoden (2011–2013) temaattisista strategia-asiakirjoista (ohjelma-asiakirjat) komiteamenettelyn jälkeen. Teollisuusmaiden temaattisessa strategia-asiakirjassa annetaan yksityiskohtaisemmat tiedot politiikan painopisteistä ja esitetään niiden osalta suunnitellut toimet. Näissä asiakirjoissa määritetään edunsaajien tukikelpoisuusperusteet ja selvitetään, minkälaisia toimia toteutetaan. Tavoitteena on täydentävyys muiden yhteisön ohjelmien, etenkin muiden temaattisten ohjelmien, sekä kansallisten ja alueellisten ohjelmien kanssa ottaen samalla huomioon, että päällekkäisyyksien tai toimien kahdentumisen riski on rajallinen, koska temaattisessa ohjelmassa ei ole maantieteellisiä ohjelmia¹⁴.

Temaattiseen strategia-asiakirjaan sisältyy alustava talousarviojako i) tukikelpoisten kumppanimaiden ja alueiden, ii) toiminnan painopisteiden ja iii) kahdenvälisen ja monikansallisten/alueellisten aloitteiden välillä. Lisäksi siihen sisältyy toiminnallisiin menoihin ja hallintomenoihin (tekninen apu EY:lle, tutkimukset ja arvioinnit) annettavan rahoituksen jaottelu. Tämän monivuotisen suunnitelman pohjalta komissio laatii kunakin vuonna työohjelman, jossa vahvistetaan painopisteet tuen kohteiksi valittaville toimille, erityistavoitteet, toivotut tulokset ja alustavat määrärahat.

Ohjelmaa hallinnoi komissio, joka voi tarvittaessa hajauttaa hallintovastuuta EY:n lähetystöihin kumppanimaissa.

Vaikka mekaanista jakoperustetta ei voidakaan määrittää, varainjaossa otetaan huomioon aiemman yhteisön rahoitustuen tasot (ks. liite 2) sekä maiden suhteellinen koko ja EU:n ja kumppanimaiden välisten poliittisten ja taloudellisten suhteiden suhteellinen laajuus, syvyys ja merkittävyys. Tarve merkittävien vaikutusten saamiseen maatasolla otetaan kuitenkin myös huomioon.

¹⁴ Tämä ei estä yhteistyön temaattisen ohjelman maiden mahdollista osallistumista kehitysyhteistyön ja taloudellisen yhteistyön rahoitusvälineen mukaisiin alueellisiin ohjelmiin. Esimerkiksi Brunei ja Singapore voisivat osallistua ASEAN-maat kattavaan ohjelmaan riippumatta niiden osallistumisesta temaattiseen ohjelmaan (sitä kuitenkin täydentäen).

Jos mahdollista, komissio pyrkii jakamaan toimista aiheutuvat kustannukset kyseisten kumppanimaiden kanssa, mutta tästä ei kuitenkaan tehdä pakollista, koska joissain tapauksissa (esim. valtioiden väliset suhteet) kumppanimaat voivat pitää EU:n politiikan tavoitteita sen omaa etua tavoittelevina.

Komissio laatii säännöllisesti toimintakertomukset, ja komission yksiköt tekevät myös välitarkastuksen. Toisen temaattisen asiakirjan (2011–2013) valmistelua varten kolmen ensimmäisen vuoden (2007–2009) toimista teetetään ulkoinen arvio. Kertomukset toimitetaan neuvostolle ja Euroopan parlamentille, ja niistä keskustellaan näiden toimielinten kanssa.

LIITE 1: Yhteistyöverkosto

Keskeiset oikeudelliset ja poliittiset välineet yhteistyöhön temaattisen ohjelman maiden kanssa ovat seuraavat:

1. OECD-maat

Neuvoston asetus (EY) N:o 382/2001, annettu 26 päivänä helmikuuta 2001, Euroopan unionin ja Pohjois-Amerikan, Kaukoidän ja Australaasian teollisuusmaiden välistä yhteistyötä ja kaupallisia suhteita edistävien hankkeiden täytäntöönpanosta, sellaisena kuin se on muutettuna 21 päivänä marraskuuta 2005 annetulla neuvoston asetuksella (EY) N:o 1900/2005.

Vuoden 1990 transatlanttinen julistus EU:n ja Yhdysvaltojen suhteista sekä vuoden 1995 uusi transatlanttinen toimintaohjelma ja EU:n ja Yhdysvaltojen yhteinen toimintasuunnitelma; EU:n ja Yhdysvaltojen huippukokouksessa kesäkuussa 2005 hyväksytty Euroopan unionin ja Yhdysvaltojen transatlanttinen talouden yhdentymiseen ja kasvun lisäämiseen tähtäävä aloite.

EU:n ja Japanin 10. kahdenvälisessä huippukokouksessa joulukuussa 2001 hyväksytty EU:n ja Japanin toimintasuunnitelma;

lokakuussa 1996 tehty puitesopimus kaupasta ja yhteistyöstä Korean tasavallan kanssa ja siihen liitetty poliittinen julistus;

vuoden 1997 yhteinen julistus Australian ja Euroopan unionin välisistä suhteista ja vuoden 2003 yhteistyöohjelma;

vuoden 1999 toukokuussa annettu yhteinen julistus Euroopan unionin ja Uuden-Seelannin välisistä suhteista ja vuoden 2004 toimintasuunnitelma yhteistyön painopisteistä tulevaisuudessa;

vuoden 1990 puitesopimus kaupallisesta ja taloudellisesta yhteistyöstä Euroopan yhteisön ja Kanadan välillä, vuoden 1990 julistus Euroopan yhteisön ja Kanadan suhteista, vuoden 1996 EU:n ja Kanadan yhteinen toimintasuunnitelma ja vuoden 2004 EU:n ja Kanadan kumppanuusohjelma.

2. Vasta teollistuneet Aasian maat ja alueet

Yhteistyö Brunein, Kiinan Taipeiin, Hongkongin, Macaon (vuodesta 1999) ja Singaporen kanssa ei kuulu rahoitusavusta ja teknisestä avusta Aasian ja Latinalaisen Amerikan kehitysmaille sekä taloudellisesta yhteistyöstä näiden maiden kanssa 25 päivänä helmikuuta 1992 annetun neuvoston asetuksen (ETY) N:o 443/92 (ALA-asetus) soveltamisalaan, koska näitä maita ja alueita ei luokitella kehitysmaihin.

Euroopan unioni on kuitenkin sitoutunut pitkän aikavälin suhteisiin näiden maiden ja alueiden kanssa.

Hongkongin kanssa ei ole erityistä kahdenvälistä sopimusta, mutta ennen Hongkongin siirtymistä Kiinalle erityishallintoalueena ”yksi maa, kaksi järjestelmää” -periaatetta noudattaen EU nimenomaisesti ilmaisi aikomuksensa ylläpitää suhteita tähän alueeseen. Vuonna 1997 antamassaan tiedonannossa *Euroopan unioni ja Hongkong: vuodesta 1997 eteenpäin* komissio sitoutui ylläpitämään elinvoimaista ja toimivaa suhdetta Hongkongin erityishallintoalueeseen ja etsimään tapoja, joilla kauppainvestointien ja yhteistyösuhteiden perusteita voidaan vakiinnuttaa. EU on lisäksi sitoutunut yhteistyöhön Hongkongin kanssa tullisopimuksen (1999) ja takaisinottosopimuksen (2002) välityksellä. Korkean tason

virkamieskokouksia Hongkongin erityishallintoalueen ja EY:n välillä järjestetään säännöllisesti epävirallisen sopimuksen mukaan.

Macaon osalta suhteet perustuvat 14. joulukuuta 1992 tehtyyn kauppaa- ja yhteistyösopimukseen, joka tuli voimaan 1. tammikuuta 1993, sekä komission marraskuussa 1999 antamaan tiedonantoon *Euroopan unioni ja Macao: suhteet vuoden 2000 jälkeen*.

Vaikka Kiinan Taipeihin ei olekaan diplomaattisia tai poliittisia suhteita, yhteydet ovat tiiviit talouden, kaupan, tieteen ja teknologian, standardien ja normien sekä monilla muilla aloilla. Maaliskuusta 2003 alkaen komissiolla on ollut EU:n talous- ja kauppaa-asioiden toimisto Kiinan Taipeiissa.

Suhteita Bruneiin ja Singaporeen ohjaa vuoden 1980 yhteistyösopimus Euroopan yhteisön ja ASEAN-maiden välillä (ks. Euroopan talousyhteisön ja Kaakkois-Aasian maiden järjestön jäsenvaltioiden Indonesian, Malesian, Filippiinien, Singaporen ja Thaimaan välisen yhteistyösopimuksen tekemisestä 30. toukokuuta 1980 annettu neuvoston asetus (ETY) N:o 1440/80 ja pöytäkirja, joka koskee Euroopan talousyhteisön sekä Kaakkois-Aasian järjestön jäsenmaiden, Indonesian, Malesian, Filippiinien, Singaporen ja Thaimaan, välisen yhteistyösopimuksen laajentamista koskemaan Brunei Darussalamin valtiota (EYVL L 81, 23.3.1985). Kaupunkivaltion kanssa käydään intensiivisiä neuvotteluja uudesta kahdenvälisestä yhteistyö- ja kumppanuussopimuksesta.

3. Persianlahden yhteistyöneuvoston maat

EU:n suhteita Saudi-Arabiaan, Bahrainiin, Kuwaitiin, Omaniin, Qatarisiin ja Yhdistyneisiin Arabiemiirikuntiin säätelee Euroopan yhteisön ja Persianlahden yhteistyöneuvoston (GCC) välillä vuonna 1989 allekirjoitettu yhteistyösopimus.

Neuvottelut EU:n ja GCC:n välisestä vapaakauppasopimuksesta aloitettiin vuonna 1990, ja ne käynnistettiin uudelleen vuonna 2001. Komissio pyrkii saamaan neuvottelut päätökseen mahdollisimman nopeasti. Näiden sopimussuhteiden ohella käydään ministeritasolla kerran vuodessa poliittista vuoropuhelua, joka koskee ihmisoikeuksia, yhteisesti kiinnostavia aluekysymyksiä ja turvallisuuteen liittyviä kysymyksiä kuten terrorismin torjunta ja asetus.

Nykyiseen aihekohtaiseen budjettikohtaan perustuvat viimeaikaiset toimet**Budjettikohta 19-05-02 Suhteet EU:n ulkopuolisiin OECD-maihin: kausi 2003–2006**

<i>Jaottelu kumppanimaan (ja päätoimien) mukaan</i>	<i>Välineet</i>	<i>Määrä euroina</i>
Yhteistyö Amerikan yhdysvaltojen kanssa (päätoimet: EU-keskukset, valtioiden väliset suhteet, tiedotustoimet, transatlanttinen vuoropuhelu) (1)	Ehdotuspyyntö ja tarjouskilpailu	10 704 956
Yhteistyö Kanadan kanssa (päätoimet: EU-keskukset, valtioiden väliset suhteet, akateemiset yhteydet) (1)	Ehdotuspyyntö ja tarjouskilpailu	2 913 866
Yhteistyö Japanin kanssa (päätoimet: EU-keskukset, henkilövaihto)	Ehdotuspyyntö	3 164 179
Yhteistyö Korean kanssa (EU-keskus)	Ehdotuspyyntö	859 055
Yhteistyö Australian ja Uuden-Seelannin kanssa (EU-keskukset, korkeakoulutuksen yhteistyöhankkeet)	Ehdotuspyyntö	4 590 000
Taloudelliset ja kaupalliset edistämishjelmat: - <i>Gateway to Japan</i> -kampanja - <i>Executive Training Programme (ETP)</i>	Ehdotuspyyntö ja tarjouskilpailu (apurahat)	12 678 071 28 918 530
Pienimuotoiset yhteistyöhankkeet, arvioinnit jne.	Sopimukset, avustukset	1 172 246
YHTEENSÄ		65 000 903

(1) Koulutusyhteistyö Yhdysvaltojen ja Kanadan kanssa toteutetaan ja rahoitetaan erikseen erityisten kahdenvälisen yhteistyösopimusten mukaan.